

Istoricul Muzeului Capitalei, înființat în 1921, eveniment salutat cu entuziasm de oameni de cultură ai timpului, este tratat pe larg în paginile volumului. Din documentele publicate care se referă la diferitele etape din existența noii instituții de cultură se desprinde o idee care, credem noi, trebuie subliniată. Și anume, ni se pare important faptul că, de la bun început Muzeul municipal a fost conceput ca o instituție vie, adresată publicului larg, căruia îi pune la îndemână, cu generozitate, numeroase posibilități de informare. Legătura permanentă, dialogul permanent cu vizitatorii, a devenit un principiu în numele căruia își desfășoară activitatea și actualul colectiv.

Cu prilejul deschiderii, la 22 noiembrie 1931, a expoziției Muzeului municipal, dr. George Severeanu sublinia că prin acest act de cultură „se dă estărilor posibilitatea de a admira frumosul, de a cunoaște istoria orașului, de a învăța multe din evenimentele petrecute de la cea dintâi așezare pe meleagurile Bucureștilor de astăzi... prin expunerea de obiecte, imagini și documente ce se găsesc în colecțiile muzeului și cari, desigur, că reprezintă elemente necesare dezvoltării culturale a celor dornici de a le studia”.

Creșterea colecțiilor, preocupările principale ale celor care au activat în cadrul colectivului de specialiști, momentele grele prin care a trecut muzeul în anii războiului, perioada de intense eforturi de după război sînt prezentate de autori cu competență și căldură.

Data de 23 ianuarie 1959 a marcat redeschiderea pentru public a Muzeului de istorie a orașului București. „Era pentru prima oară în istoria muzeografiei românești cînd un muzeu prezenta într-o formă științifică istoria comunității omenești de pe un teritoriu dat, din cele mai vechi timpuri pînă în prezent”.

Săpăturile arheologice din ultimii ani, inițiate de instituția bucureșteană, ale căror rezultate au

devenit bun al istoriei noastre, studiarea temeinică a patrimoniului, susținută activitate cultural-educativă, ale cărei rezultate au contribuit la opera de culturalizare a maselor, la formarea unei concepții științifice despre lume și viață, se bucură de întreaga atenție a autorilor.

Al doilea capitol al lucrării prezintă probleme legate de actualul sediu al muzeului, Palatul Șuțu, monument de o incontestabilă valoare arhitectonică, înălțat în primele decenii ale secolului XIX, a cărui istorie se încadrează organic în perioada respectivă a istoriei Capitalei.

Tematica Muzeului de istorie a municipiului București, principiile de organizare a expoziției de bază, ca și descrierea unor piese cu valoare deosebită ocupă întregul capitol III, capitolul cu ponderea cea mai mare în economia lucrării.

Din lectura sa se desprinde cu deosebită claritate faptul că muzeul bucureștean, adevărat institut de cercetare, a reușit să aducă, cu deosebire în ultimii ani, completări esențiale pentru istoria Capitalei.

În desfășurarea volumului, a cărui prezentare o încercăm, urmează descrierea colecțiilor (arheologie, numismatică, medalistică, sigilografie, fotografie, documente, hărți și planuri, artă plastică, stampe, gravuri și litografii, mobilier istoric, arme, uniforme, steaguri, costume, obiecte de cult și diverse). O mențiune aparte merită fondul bibliotecii documentare, care cuprinde aproape în întregime literatura privitoare la istoria Bucureștilor.

Ultimul capitol este dedicat trecerii în revistă a unităților subordonate Muzeului de istorie a municipiului București.

Bine structurată tematic, lucrarea de care ne-am ocupat constituie o realizare notabilă, pentru care autorii merită sincere felicitări.

M. DUMITRESCU

„MUZEE CU CARACTER ETNOGRAFIC - SOCIOLOGIC DIN ROMÂNIA”

Volumul „Muzeu cu caracter etnografic-sociologic din România” se recomandă de la sine: o culegere de studii ce prezintă proiectul tematic și stadiul actual de organizare al principalelor muzeu etnografice cu expunere în aer liber, din România, cuprinzînd două lucrări introductive despre structura rețelei muzeistic-etnografice naționale, preocupări, realizări și perspective. În completarea acestora, un studiu despre actualitatea problemei rezervațiilor etnografice in situ, metodă complementară organizării muzeelor etnografice, constînd în conservarea (restaurarea și protejarea) monumentelor în mediul lor natural și contribuind, împreună cu prima, la salvarea de la distrugere și dispariție unor veritabile comori de arhitectură, tehnică și artă populară.

Prin problematica sa, volumul răspunde unor cerințe pornite atît din cercul restrîns al specialiștilor din țară și de peste hotare, cit și din cel al mare-

lui public interesat în cunoașterea multiplelor aspecte ale politicii culturale a statului român, de salvare a patrimoniului culturii populare tradiționale.

Editarea integrală bilingvă (limba română și limba engleză) face accesibilă lucrarea în numeroase cercuri interesate și din afara țării noastre, permițînd continuarea dialogului inițiat, cu ocazia simpozionului de la București din anul 1966, între muzele etnografice din România și instituțiile similare din celelalte țări.

Cel mai valoros aport al acestei lucrări credem a fi, înainte de toate, asocierea coordonatei sociologice a fenomenului de cultură tradițională, celei ergologice. Din păcate, deși autorii mai multor lucrări din cuprins relevă acest sistem de analiză a fenomenelor, nici unul nu a aprofundează latura sociologică a conținutului expozițiilor muzeale etnografice

* Volum publicat de Muzeul Brukenthal, Sibiu, 1971, cu text paralel în română și engleză, sub auspiciile Academiei de științe sociale și politice a R. S. României și ale Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

cu expunere în aer liber. Surprinde, așadar, absența din sumar, alături de contribuțiile valoroase ale unor muzeografi-etnografi, a unor lucrări de sociologie care să abordeze, sub unghiul acestei specialități, problematica muzeelor etnografice.

Prefațind lucrarea, articolul semnat de Nicolae Ungureanu, „Principii și țeluri în organizarea muzeelor cu caracter sociologic și etnografic din România”, trece în revistă realizările la zi ale muzeelor etnografice cu expunere în aer liber din țara noastră, încercând, în final, o categorisire a acestora pe baza criteriului mixt, al tematicii și teritoriului de prezentare.

Procedind astfel, autorul împarte cele 15 muzee, unele aflate într-o fază avansată de organizare, altele care abia au început recent organizarea expozițiilor lor de bază, ca și pe cele aflate în faza de proiect, în: muzee monotematice de reprezentare teritorial-națională (Muzeul satului din București, Muzeul tehnicii populare din Dumbrava Sibului, Muzeul pisciculturii și viticulturii din Golești și Muzeul pisciculturii din Tulcea), muzee complexe, reprezentând teritoriul unei provincii istorico-etnografice (Muzeul etnografic al Transilvaniei și Muzeul etnografic al Moldovei), muzee complexe, ce reprezintă fenomenele etno-socio-culturale din marile zone istorico-etnografice (Muzeul Banatului la Timișoara, al Maramureșului la Sighet, al Oașului la Negrești, al Vrancei la Focșani, al Vlcei la Bujoreni, al Gorjului la Curtișoara) și, în sfârșit, muzee microzonale cu o tematică de reprezentare complexă (Muzeul Branului la Bran, al Clisurii Dunării la Șimian și al cursului superior al Mureșului, la Reghin).

Prezentarea unor tabele cu evidența monumentelor transferate în fiecare din aceste muzee și categorisite în unități de arhitectură (gospodării, case, construcții specializate: stîne, cherhanale etc), ateliere și instalații industriale și monumente de cult (biserici, troițe), dă posibilitate cititorului să se documenteze cu privire la patrimoniul actual al fiecărei instituții.

Ceea ce am dori să menționăm, ca o lipsă a acestui articol, este absența unei hărți a României pe care să fie localizate muzeele din întreaga rețea. Singura hartă anexată ilustrează doar localitățile de proveniență a monumentelor transferate în muzeu.

Sub titlul „Muzele ale satului — realizări, preocupări, proiecte”, istoricul Radu Florescu abordează problematica majoră privind cercetarea științifică a culturii populare, insistând asupra aspectelor acestor cercetări ce se finalizează prin alegerea monumentelor destinate a fi transferate în muzeu. Apreciind drept pozitivă definirea teoretică a criteriilor de selecție a monumentelor pentru muzeu cu acest profil, autorul arată că aceasta s-a făcut „... într-o manieră abstractă, generală, de natură să genereze, însă, în aplicare, interpretări felurite, grevate uneori de o bună porție de subiectivism, condiționate de viziunea și specificul celui care le aplică”. Pentru aceste considerente, autorul opi-

nează pentru: întocmirea unei „... tipologii precise stabilite prin analize morfologice și prin studii statistice al răspîndirii formelor și elementelor formale sau de structură”, realizabilă prin „... cercetări de recenzie sistematică și cartare analitică a tipurilor, variantelor și elementelor izolate”.

În final, Radu Florescu sugerează cadrelor din muzeografia etnografică să lărgescă și să adâncescă problematica și timpul cercetării fenomenelor culturii populare, cuprinzînd și componența sociologică, pentru ca muzeele noastre să prezinte o adevărată sinteză a istoriei civilizației populare săvîrșită pe teritoriul României.

Reluînd problema conservărilor in situ, N. Ungureanu și dr. C. Irimie pledează în lucrarea „Conservări in situ” pentru trecerea neîntîrziată de la faza proiectelor și a discuțiilor la cea a materializării lor, în sensul demarării lucrărilor de stabilire a principiilor puncte propuse, a întocmirii documentației științifice, arhitectonice și tehnice, cit și a rezolvării regimului juridic legal, de păstrare nealterată a lor, în noile condiții, favorizante, ale integrării acestui obiectiv și în cadrul preocupărilor de plan ale Direcției monumentelor istorice și de artă.

În continuare, o serie de cinci articole semnate de Gheorghe Focșa, Valeriu Butură, Cornel Irimie, Boris Zderciuc, Vasile Novac, dedicate muzeelor din București, Cluj, Sbiu, Bran și Golești, fac o analiză amănunțită a etapelor parcurse, tematic și organizatorice, de către instituțiile mai sus amintite pînă la stadiul de organizare prezent. Însotite de o statistică a realizărilor (număr de monumente, construcții, obiecte de inventar, obiecte de arhivă documentară) și de imagini multiple din muzee, lucrările înlesnesc cunoașterea detaliată a acestor instituții.

Ceea ce credem a lipsi din aceste lucrări este abordarea de către autori a problematicii actuale comune, cu referiri pentru fiecare muzeu în parte. Putea fi accentuată mai mult prezentarea muzeelor aflate într-un stadiu avansat de organizare, ceea ce ar fi înlesnit cititorului posibilitatea să urmărească dezvoltarea în viitor a acestor instituții.

Apreciind condițiile grafice deosebite și calitatea excelentă a imaginilor, atractivitatea copertei, nu ne facem decît o plăcută datorie, dar remarcăm totuși o inegalitate, inerentă, datorită autorilor-graficieni diferiți.

Oricum, minusurile de mai sus nu reușesc să scadă valoarea lucrării care poate fi apreciată ca o reușită deosebită în domeniul publicațiilor de specialitate consacrate prezentării preocupărilor și realizărilor din domeniul muzeelor cu caracter etnografic-sociologic din România, muzeu care ocupă incontestabil un loc de frunte în rețeaua internațională, datorită pe de o parte culturii populare românești, iar pe de altă parte politicii culturale a R. S. României în legătură cu cercetarea științifică, conservarea și valorificarea instructiv-educativă a acestui patrimoniu.

Corneliu BUCUR